

2023

May 08 - 09

Dublin, Ireland

 InterSci

CONFERENCE
PROCEEDINGS

XIX International
scientific and practical conference
Problems of philosophy of science and
philosophy of education in their historical aspects

Proceedings of the XIX International Scientific and Practical Conference

**Problems of philosophy of science and
philosophy of education in their
historical aspects**

Dublin, Ireland

May 08 – 09, 2023

UDC 001

Proceedings of the XIX International Scientific and Practical Conference «Problems of philosophy of science and philosophy of education in their historical aspects», May 08 – 09, 2023 Dublin, Ireland by the «InterSci». 27 p.

ISBN – 9-789-46485-074-1

Coordinator

Olga Timofeeva
Manager «InterSci»

Editorial board

Nataliia Orlova

Doctor of Medical Sciences, Professor, Professor of the Department of Social Medicine and Health Organization, National Pirogov Memorial Medical University

Oksana Shevchuk

Candidate of Law, Associate Professor, Associate Professor of Constitutional, Administrative and financial law of the Faculty of Law, Western Ukrainian National University

Nataliya Mentuh

Candidate of Law, Associate Professor, Associate Professor of Constitutional, Administrative and financial law of the Faculty of Law, West Ukrainian National University

The collection of proceedings of international scientific and practical conference is an electronic publication for a wide audience of interested scientists. Students, postgraduates, doctors and candidates of sciences, scientific and pedagogical workers, specialists of various profiles and directions and other interested persons of the international scientific community submit their materials for publication. The published theses reflect the authors' vision of the development of modern science and educational trends.

E-mail: info@intersci.eu

Homepage: <https://intersci.eu>

© Team of conference participants, 2023

TABLE OF CONTENTS

ECONOMIC SCIENCES

Проблема управління стратегічною стійкістю суб'єктів господарювання 4
Шемаєва Л.Г., Толоч П.О., Онофрійчук А.П., Онофрійчук В.П.

LEGAL AND POLITICAL SCIENCES

Адміністративна правоздатність особи щодо керування транспортним 7
засобом
Маслянюк С.В.

MEDICAL SCIENCES

Клінічні предиктори патологічного стану верхніх дихальних шляхів в 12
умовах ортодонтичного прийому
Кобцева О.А., Кобцева Д.Д.

PEDAGOGICAL SCIENCES

Щодо гармонійного та всебічного розвитку особистості за Моделлю 16
Гармонії
Шпак О.А.

TECHNICAL SCIENCES

Performing topography and geodesic work using satellite geodesic 22
technologies
Ganiyeva S.A.

Проблема управління стратегічною стійкістю суб'єктів господарювання

Шемаєва Людмила Григорівна

доктор економічних наук, професор, головний консультант відділу економічної стратегії
Національний інститут стратегічних досліджень, м. Київ, Україна

Толок Поліна Олександрівна

кандидат економічних наук, докторант
Національний університет оборони України ім. Івана Черняхівського, м. Київ, Україна

Онофрійчук Андрій Петрович

кандидат економічних наук, докторант
Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна

Онофрійчук Віталій Петрович

кандидат економічних наук, перший секретар відділу,
Міністерство закордонних справ України, м. Київ, Україна.

В умовах посилення інтеграційних процесів та зростання активності суб'єктів господарювання у світовій економіці проблема підвищення стратегічної стійкості підприємства пов'язана з можливостями його адаптації до змін як за рахунок управління внутрішніми факторами виробництва, так і за рахунок активного впливу на зовнішнє середовище підприємства.

Підприємства можуть реалізувати власні стратегічні інтереси, якщо вони вміють ефективно пристосовувати свою діяльність до зовнішнього середовища, вчасно виробляти попереджувальні заходи на вплив різних факторів та вчасно використовувати можливості, надані зовнішнім середовищем. Процеси взаємодії підприємства із зовнішнім середовищем у сучасних об'єктивних умовах світової економіки змінюються від конкуренції - в напрямку встановлення партнерств та співробітництва. Вони охоплюють усі сфери діяльності підприємства і здійснюються на стадіях стратегічного, тактичного й оперативного управління.

Для забезпечення стратегічної стійкості підприємства можуть використовувати в якості пріоритетного напрямку реалізації власних стратегічних інтересів – формування партнерських відносин із суб'єктами зовнішнього середовища в межах квазіінтеграції та здійснення управління розвитком цих відносин. Це передбачає не тільки пристосування підприємства до змін, що вже відбулися, але й здійснення активного впливу на суб'єктів зовнішнього середовища з метою встановлення потрібного підприємству балансу інтересів.

Отже, в умовах посилення інтеграційних процесів в економіці, що характеризуються зростанням активності суб'єктів зовнішнього середовища, необхідністю делегування повноважень тощо, для підвищення стратегічної стійкості підприємства, управління має бути спрямоване на підвищення превентивної здатності підприємств до швидкої адаптації. Тому нагального

врахування потребує аспект управління балансом стратегічних інтересів підприємства та суб'єктів зовнішнього середовища, з якими підприємство вступає у взаємодію.

Отже, наукова проблема полягає у розробці концептуальних та методологічних основ управління стратегічною стійкістю підприємства через його взаємодію із суб'єктами зовнішнього середовища шляхом активного впливу на відносини між суб'єктами взаємодії для реалізації стратегічних інтересів підприємства в умовах посилення інтеграційних процесів в економіці та зростання активності суб'єктів господарювання.

Вирішення вказаної проблеми за допомогою науки на даний час ускладнено внаслідок наявності протиріч у науці, серед яких є методологічне протиріччя між тим, що наука має методологічні та методичні засади управління, яке не враховує активності суб'єктів взаємодії та передбачає управління взаємодією за схемою «суб'єкт– об'єкт», та тим, що від науки вимагається наявність методологічних та методичних засад управління з урахуванням активності її суб'єктів, тобто управління за схемою «суб'єкт- суб'єкт» (рис. 1).

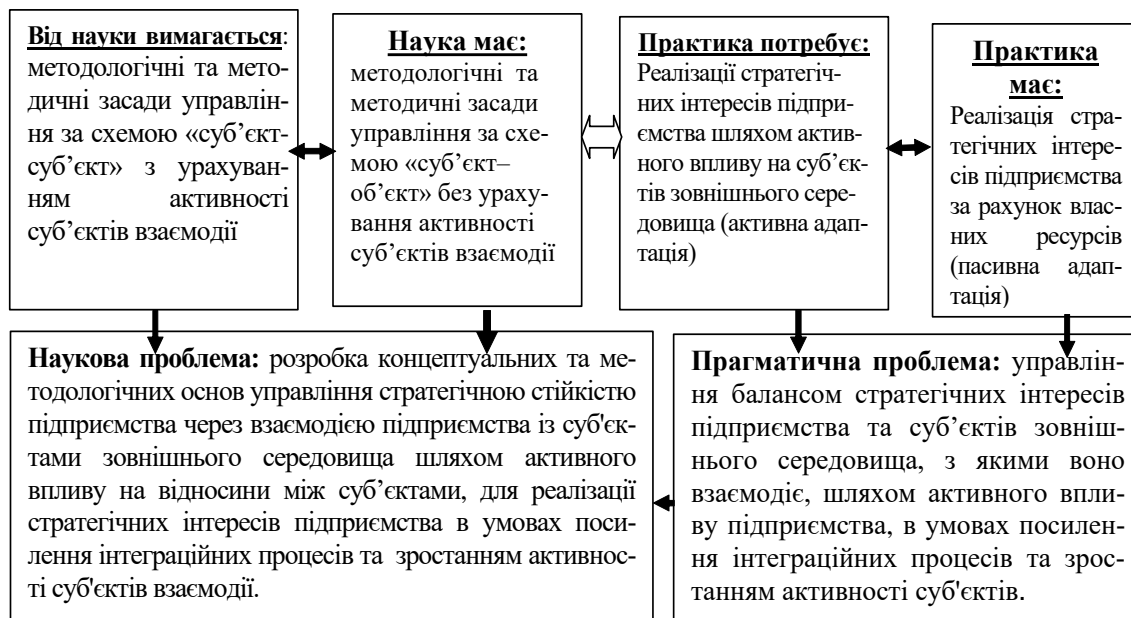

Рис.1. Формулювання проблеми управління стратегічною стійкістю підприємства

Управління стратегічною стійкістю підприємства припускає врахування двох аспектів: *створення вартості*, тобто різних чинників вартості в ході взаємодії і *налагодження партнерських відносин* між суб'єктами взаємодії, що дозволяють індивідуумам та підприємствам працювати разом для створення цієї вартості.

Теоретичні засади управління стратегічною стійкістю слід будувати на міждисциплінарній основі з урахуванням положень сучасної економічної теорії, концепцій менеджменту, теорій та концепцій психології, соціології, організаційної поведінки, концепцій стратегічного менеджменту, маркетингу та логістики [1-7]. Цей міждисциплінарний підхід має відрізнятися поєднанням положень теорій та

концепцій, які обґрунтовують економічну доцільність здійснення стратегічної взаємодії підприємства із суб'єктами зовнішнього середовища та визначати механізм та інструментарій управління цією взаємодією.

Крім того, управління стратегічною стійкістю підприємства доцільно здійснювати на системних засадах у межах системного комплексу із суб'єктами зовнішнього середовища, де процес управління полягає в переведенні ірраціональних міжсистемних взаємодій у взаємодії, близькі до раціональних, тобто обмежено раціональні (від конфлікту - до компромісу, якщо конфлікт був неантагоністичним). У цьому випадку, коли можна знехтувати потенційною ірраціональністю міжсистемних взаємодій, системний комплекс розглядається як квазіметасистема [8], загальною метою якої є цільовий вектор підприємства.

Управління стратегічною стійкістю підприємства через взаємодію підприємства із суб'єктами зовнішнього середовища має формуватися на концептуально нових засадах із використанням рефлексивного управління [9], що полягає у здійсненні підприємством активного впливу шляхом передачі суб'єктам зовнішнього середовища (постачальникам, споживачам, конкурентам, інвесторам, органам законодавчої та виконавчої влади тощо) підстав для прийняття ними рішень, які сприятимуть створенню потрібного підприємству балансу стратегічних інтересів.

Список літератури:

1. Alicke K. Planung und Betrieb von Logistiknetzwerken – Unternehmensübergreifendes Supply Chain Management. Springer, Berlin Heidelberg New York, 2003. – P. 315.
2. Belk R. W. An Exploratory Assessment of Situational Effects in Buyer Behavior // Journal of Marketing Research. – 1974. 11 May. – P. 156 – 163.
3. Bocquet R., Servais O. Concurrence et cooperation. Une approche du systeme industriel par les conventions. Dans Firms et economie industrielle. – Paris, 1997. – P. 21 – 38.
4. Bernard Garrette, Pierre Dussauge. Les stratégies d'alliance. Les Ed. d'organisation, 1996. – 283 p.
5. Cardell S. Strategic Collaboration. Creating the Extended Organization. Hodder & Stoughton, 2002. -168 p.
6. Hamel G., Doz Y., Prahalad C.K. Collaborate with Your Competitors and Win // Harvard Business Review, 1998. – January –February. – P. 138.
7. Hamel G., Prahalad C. K. Competing for the future. Boston: Harvard Business School. – 1994. – P. 267.
8. Шемаєва Л.Г. Забезпечення економічної безпеки підприємства на основі управління стратегічною взаємодією із суб'єктами зовнішнього середовища: Монографія / Л.Г. Шемаєва. – Рада нац. Безпеки і оборони України, Нац. Ін-т пробл. міжнар. безпеки. – К.: НІМБ, 2009. – 357 с.
9. V.A. Lefebvre, Yu.N. Efremov. «Possible Analogues of Cognitive Processes in the Patterns of X-ray Variability of the Rapid Burster.» Astronomical and Astrophysical Transactions, 1999, 18, 2, 355—342.

Адміністративна правоздатність особи щодо керування транспортним засобом

Маслянюк Сергій Вікторович

заступник командира роти № 2 батальйону № 2
полку патрульної поліції в м. Кривий Ріг УПП
в Дніпропетровській області ДПП, майор поліції,
аспірант аспірантури ДонДУВС

Науковий керівник
Веселов Микола Юрійович
професор кафедри державно-правових дисциплін
факультету № 2 КННІ ДонДУВС,
доктор юридичних наук, професор

Набуття конкретних суб'єктивних прав як фізичними, так і юридичними особами означає реалізацію того чи іншого виду правоздатності. Наприклад, цивілісти, зазначають, що правоздатність є невід'ємною частиною самого існування людини (звісно, що не фізичного, а соціального. – *Прим. авт.*). Натепер у правовій науці склалася думка про те, що правоздатність є природною властивістю, здатністю кожної людини, на відміну від радянської доктрини, де підкреслювалося, що правоздатність, хоч і виникає з народженням, але є не природною, а суспільною, юридичною властивістю [1].

Водночас науковці зазначають, що правоздатність слід відрізнити від суб'єктивного права. Зазначена правова категорія не свідчить про існування у особи конкретного права, а є лише загальною передумовою, на підставі якої за наявності певних юридичних фактів у особи виникає визначене суб'єктивне право. Правоздатність являє собою лише теоретичну, абстрактну можливість мати вказані в законі права та обов'язки, яка може ніколи не здійснитись, не перетворитись на право, тоді як суб'єктивне право – це вже наявне право, належне конкретній особі, тобто реалізована можливість [2, с. 110].

Правоздатність виявляє не лише органічний зв'язок з адміністративно-правовим статусом фізичної особи, а й певним чином визначає його вид. Наприклад, учасник дорожнього руху, як і будь-яка людина, наділений загальним правовим статусом, який включає право на життя, здоров'я, вільне пересування, мінімальну тривалість відпочинку (а також інші умови здійснення цього права) тощо. Водночас людина також має можливість стати носієм комплексу спеціальних прав та обов'язків (правовий модус особи, яка керує ТЗ), що передбачає набуття індивідуумом спеціальної правосуб'єктності.

Спеціальна правоздатність – це здатність, пов'язана з певними особливостями суб'єкта права, або така, що потребує спеціальних знань [3, с. 335]; [4, с. 199]. О. В. Артикуленко вважає, що спеціальна правоздатність – це здатність особи бути носієм лише певних прав та обов'язків. Водночас суб'єктивні права та обов'язки – це межі можливої або, відповідно, належної

поведінки, у зв'язку з чим вказаний вчений робить висновок, що спеціальна правоздатність має розумітися як здатність суб'єкта права діяти лише у певних межах, визначених законом [5, с. 7].

Якщо настання загальної правоздатності фізичної особи, за загальним правилом, вчені пов'язують із народженням, а припинення – з її смертю [6, с. 183], то відносно моменту виникнення адміністративної правоздатності у фізичних осіб, В. В. Тильчик уточнює, що вона не завжди виникає з моменту народження, а й у зв'язку із появою певних чинників [7, с. 15]. Момент настання спеціальної адміністративної правоздатності здебільшого пов'язаний з наявністю певних умов (виникненням юридичних фактів, виконанням юридично-значущих дій тощо), тож рознесений у часі з моментом народження суб'єкта права.

В контексті нашого дослідження доцільним буде переглянути один із фрагментів наукової публікації фахівця у галузі трудового права К. Ю. Мельника. Він зазначає, що фактична здатність до праці виникає у людини в доволі ранньому віці у вигляді елементарних трудових навичок. Разом з тим національне трудове законодавство визнає за фізичними особами здатність бути суб'єктами трудових правовідносин не з моменту виникнення фактичної здатності до праці, а дещо пізніше. Автор пов'язує це з необхідністю досягнення певного фізичного та розумового стану особи, появи здатності до цілеспрямованої систематичної трудової діяльності та обумовлено вимогами охорони здоров'я [8, с. 618]. Виходячи з цього норми трудового законодавства України, як і багатьох інших демократичних держав закріплюють віковий ценз для настання трудової правосуб'єктності. Так само як і працездатність спроможність безпечно керувати ТЗ припускає наявність у особи психічної та фізичної (соматичної) здатності до таких дій.

Для з'ясування критеріїв безпечного керування транспортним засобом (далі - ТЗ) оберемо автомобіль, водій якого є оператором складної системи ВАДС (взаємозалежна система, що складається з елементів: водій, автомобіль, дорога, середовище). Його спільним завданням є прийом і переробка інформації, що надходить, прийняття рішення та виконання керуючих дій. Водій автомобіля, як і будь-яка особа, яка може керувати іншим видом ТЗ для забезпечення цього процесу і його безпеки має отримувати та аналізувати інформацію про умови руху. До цієї інформації належать: показання приладів механічних (електромеханічних) ТЗ, положення органів управління і/чи безпосередньо самого ТЗ у зовнішньому середовищі, власні відчуття, що виникають при зміні швидкості та напрямку руху ТЗ тощо. Крім того, важливу для керування ТЗ інформацію за обсягом і значенням водій отримує від дороги і середовища руху. Нерідко її обсяг і швидкість надходження перевищують дозволені можливості нервової системи водія, в інших випадках брак інформації ускладнює прийняття правильного рішення. Ці особливості діяльності водія висувають дуже високі вимоги не тільки до професійної підготовки цієї категорії осіб, але і до його психофізіологічних якостей (які з формальної точки зору є умовою наділення таких осіб спеціальною правоздатністю, а з практичної – стають гарантією безпечного керування цими особами ТЗ. – Прим. авт.) [9].

У першу чергу набуття необхідних для безпечного керування ТЗ психофізіологічних якостей пов'язано з віковими особливостями людини. Неповнолітні особи за своєю суттю є некомпетентними та залежними від дорослих осіб, держави через біологічну, психологічну та соціальну незрілість. Діти від дорослої людини відрізняються низкою анатомо-фізіологічних та психічних особливостей, що не може не позначатися і на їх правовому статусі. Біологічний вік дітей характеризується функціональною, морфологічною та психічною зрілістю. Для діагностики адекватності психічного розвитку окремого індивіда вчені-психологи спираються на поняття вікових та індивідуальних особливостей психічного розвитку. Усі люди проходять одні й ті самі ступені психічного становлення (періоди), але проходять їх по-різному. Більшість західноєвропейських правових систем використовують правові маркери для переходу до дорослого віку в межах 16, 18 або 21 року. Таким чином, існує мінімальний юридичний вік для низки правовідносин, у яких дитина може набувати необхідної правосуб'єктності [10]. Таким чином, одним з вихідних критеріїв набуття спеціальної адміністративної правоздатності керування ТЗ є віковий (досягнення фізичною особою певного встановленого національним законодавством віку).

Враховуючи наявну різноманітність ТЗ, слід зазначити, що, керування певними з них видами не вимагає отримання керманічем відповідного на це дозволу. Ми неодноразово наголошували на тому факті, що відсутність у законодавстві належно закріпленого правового статусу для осіб, які керують приватним легким електротранспортом унеможлиблює визначити їх конкретну правоздатність. На сьогодні ми можемо лише казати про загальну їх правоздатність як учасників дорожнього руху (і у такому разі вона настає від народження) або за аналогією з законом – прирівнювати цих осіб до тієї чи іншої, більш підходящої категорії учасників дорожнього руху, наприклад, велосипедистів чи водія.

Проте мінімально допустимий вік є не єдиною умовою здобуття фізичною особою права керування ТЗ. Міжнародним правом передбачено, що у національному законодавстві мають бути передбачені вимоги до отримання посвідчення водія. Зокрема, крім мінімального віку у ньому має бути визначено потрібний стан здоров'я тощо (ст. 41 Конвенція ООН про дорожній рух 1968 року) [11]. У ст. 15 (ч. 1) Закону України «Про дорожній рух» вказано, що кожний громадянин, який досяг визначеного цим Законом віку, не має медичних протипоказань та пройшов повний курс навчання за відповідними програмами, може в установленому порядку отримати право на керування ТЗ відповідної категорії [12].

Тож набуття спеціальної правоздатності щодо керування ТЗ не є безумовним. Відповідні вимоги обумовлені особливістю та технічними характеристиками того чи іншого виду транспорту. Це можуть бути вимоги щодо віку, стану здоров'я, наявного стажу керування іншими категоріями автотранспорту.

Науковці слушно стверджують, що наявність спеціального адміністративно-правового статусу може як звужувати, так і розширювати

перелік прав для носіїв такого статусу. Спеціальна адміністративна правоздатність осіб щодо керування ТЗ створює передумови для розширення їх спеціальних прав, порівняно з іншими учасниками дорожнього руху, що водночас розширює і потенційний перелік їх обов'язків. Тому даний вид спеціальної адміністративної правоздатності покликаний створювати для фізичних осіб передумови нормальної реалізації своїх прав і забезпечувати при цьому належну суспільну безпеку шляхом виконання ними спеціальних обов'язків. Така правосуб'єктність у передбачених законом випадках доповнює загальну правоздатність особи [13, с. 127].

Отже, визначальним критерієм для набуття спеціальної правоздатності щодо керування ТЗ є документально підтверджений вік людини та стан її фізичного та психічного здоров'я. Після досягнення встановленого віку фізична особа не може втратити чи бути позбавлена спеціальної правоздатності, правоздатність щодо керування певними видами ТЗ може бути лише обмежена на певний термін на підставі закону (у разі позбавлення правопорушника права керування ТЗ та обмеження права керування на підставі відповідного виконавчого провадження).

Список літератури:

1. Цивільний кодекс України : наук.-практ. комент. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. – Х. : Страйд : ФО-П Лисяк Л. С., 2012–2013. – (Серія «Коментарі та аналітика»).
2. Енциклопедія цивільного права України [Текст] / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; відп. ред. Я. М. Шевченко. – К.: Ін Юре, 2009. – 555 с.
3. Загальна теорія держави і права : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; за ред. М. В. Цвіка, О. П. Петришина. Х. : Право, 2011. 584 с.
4. Теорія держави та права : навч. посіб. / Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. К. : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
5. Артикуленко О. Теоретичні аспекти правоздатності юридичної особи. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 11. С. 5–9.
6. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 268 с.
7. Тильчик В. В. Адміністративна правоздатність. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. Харків : Право, 2016 –. Т. 5 : Адміністративне право / ред. Кол. Ю. П. Битяк (голова) та ін.. 2020. С. 15–17.
8. Мельник К. Ю. Загальна та спеціальна трудова правосуб'єктність працівників. *Форум права*. 2012. № 1. С. 617–624.
9. Гюлев Н. У. Особливості ергономіки та психофізіології в діяльності водія: навч. посібник. Харків : ХНАМГ, 2012. 185 с.

10. Веселов Н. Ю. Биологические, психологические и социальные факторы правового концепта «ребенок». *Studia Humanitatis. Міжнародний електронний науковий журнал*. 2019. № 2. URL: <http://st-hum.ru/sites/st-hum.ru/files/pdf/veselov.pdf>.

11. Конвенція про дорожній рух : Конвенція ООН від 08.11.1968 р. Дата оновлення: 29.03.2011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_041#Text (дата звернення: 01.05.2023).

12. Про дорожній рух : Закон України від 30.06.1993 р. № 3353-ХІІ. Дата оновлення: 30.12.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12#n203> (дата звернення: 01.05.2023).

13. Васильєв Л. С. Адміністративне право України (загальна частина) : навч. посібн. Харків : «Одісей», 2002. 288 с.

Клінічні предиктори патологічного стану верхніх дихальних шляхів в умовах ортодонтичного прийому

Кобцева Олена Анатоліївна,

кандидат медичних наук, доцент

Донецький національний медичний університет

Кобцева Дар'я Дмитрівна,

студентка стоматологічного факультету

Донецький національний медичний університет

Вступ. Дихання - одна з життєво важливих функцій організму, яка фізіологічно відбувається через ніс [1]. Хронічна закладеність носа запускає низку механізмів, які серйозно порушують будову обличчя, щелеп, розташування зубів та призводять до розвитку синдрому обструктивного апное уві сні. По-перше, носове дихання замінюється ротовим, яке може стати звичкою навіть при усуненні нежиті. По-друге, відкриваються вхідні ворота для інфекції, провокується розвиток аденоїдів, а за ними і гіпертрофії мигдаликів з частими загостреннями. Така ситуація вночі неминуче обертається проблемами з диханням, оскільки тонус усіх м'язів (ковтальних та дихальних) знижений. Глотка перекривається набряклими та гіпертрофованими тканинами, припиняючи дихання. Дитина змушена прокидатися для відновлення дихання.

У той же час, закріплення ротового дихання починає впливати на неправильний розвиток обличчя та прикусу. Язик займає неправильне положення: опускається вниз і назад. Відсутність підтримки язика зсередини і тиск щік зовні, призводять до звуження верхнього зубного ряду. Таке звуження майже завжди супроводжується значною скупченістю зубів. Якщо звуження верхньої щелепи не було вчасно усунуто, через рефлекторне скорочення задніх пучків скроневих м'язів, відбувається зміщення нижньої щелепи назад – формується дистальний прикус. У більшості хворих з подібними порушеннями нижня губа розташовується у проміжку між верхніми та нижніми передніми зубами, діти прикушують її. Це сприяє нахилу вперед верхніх різців і нахилу нижніх різців - відстань між ними збільшується. Напруга м'язів підборіддя при неправильному ковтанні гальмує розвиток нижньої щелепи, що посилює деформацію. Сформований неправильний прикус, у свою чергу, посилює картину дихання вночі та закріплює "порочне коло". У дорослих ця ситуація має більш серйозні наслідки і гірше піддається корекції. Саме тому лікарю-ортодонту при діагностиці патології зубощелепної системи слід приділяти значну увагу дослідженню функції дихання на будь-якому етапі розвитку людини.

Мета дослідження. Аналіз даних наукової літератури про методи клінічної діагностики функціонального стану верхніх дихальних шляхів (ВДШ).

Матеріали і методи дослідження. Для виявлення відповідних статей проводили пошук у базі даних Medline-Pubmed та інших інтернет-ресурсів. *Ключові слова*, що використовували в пошуку, були: ортодонтичне обстеження, клінічні прогностичні тести, верхні дихальні шляхи, ротове дихання.

Результати дослідження. Одним з методів клінічної діагностики стану ВДШ є тест Quinn на носову компетентність. Для цього губи пацієнта закривають легким тиском пальців руки протягом 2 - 5 хвилин, а пацієнта просять дихати через ніс. Оцінюють спроможність дихати носом за часом, якщо рот закритий: 1 клас - може дихати носом більше 5 хвилин - немає обструкції носа; 2 клас - може дихати 2-5 хвилин без проблем – дихання носове, але з частковою обструкцією дих. шляхів; 3 клас - може дихати з деяким дискомфортом протягом 2-5 хвилин - дихання через будь-яку з ніздри; 4 клас - може дихати менше 2 хвилин - дихання ротове або назальна обструкція [2].

Тест візуалізації області ротоглотки за шкалою Mallampati (рис.1). Він вказує на кількість місця в ротовій порожнині та ротоглотці. Для цього лікар повинен знаходитись перед пацієнтом, що сидить у натуральному положенні голови. Пацієнта просять максимально відкрити рот і висунути язик без фонації. На основі видимих структур проводять оцінку: 1 клас: бачимо м'яке піднебіння, глоточні дужки, язичок - оптимальні дихальні шляхи; 2 клас: бачимо м'яке піднебіння, глоточні дужки – незначні проблеми дихальних шляхів; 3 клас: бачимо м'яке піднебіння і основу язичка – помірні проблеми дихальних шляхів; 4 клас: бачимо тільки тверде піднебіння (відсутність візуалізованих структур за межами язика – значні проблеми ВДШ [3].

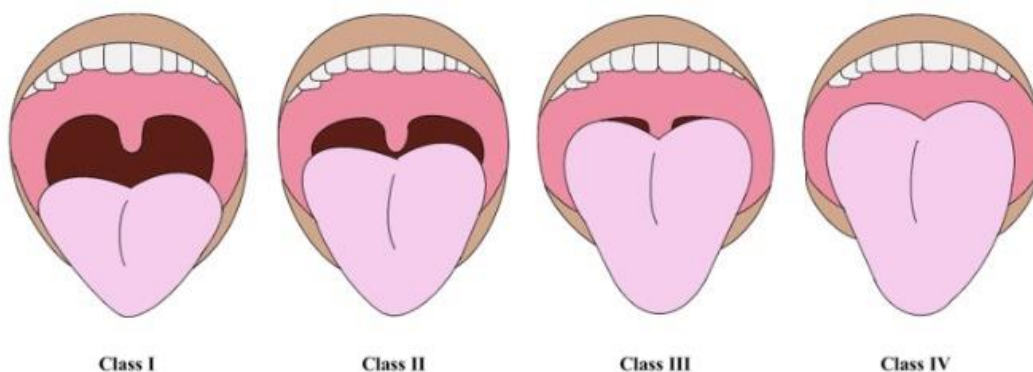

Рис. 1. Тест візуалізації області ротоглотки за шкалою Mallampati [3].

Оцінка морфології нижньої щелепи (рис. 2): довжину нижньої щелепи вимірюють від кінчика підборіддя до кута нижньої щелепи у пацієнта, що сидить у нейтральному положенні голови. Ідеальна довжина нижньої щелепи повинна бути щонайменше 9 см. Довжина нижньої щелепи 1 ступеня ≥ 9 см - оптимальні дихальні шляхи. Довжина нижньої щелепи 2 ступеня < 9 см - потенційні складності у дихальних шляхах [2].

Рис. 2. Методика оцінки довжини нижньої щелепи [2].

Тест на прикушування верхньої губи (рис. 3). Тест виконується в нейтральному положенні, просять пацієнта прикусити верхню губу. Цей тест виконується шляхом оцінки рухів нижньої щелепи, а також рухів м'язів, зв'язок і м'яких тканин. Тест на прикушування верхньої губи класифікується як клас I, II та III: I клас: пацієнт може повністю закривати верхню губу нижніми різцями - оптимальні дихальні шляхи. Клас II: пацієнт може частково закривати верхню губу нижніми різцями - прогноз проблем у дихальних шляхах - помірний. III клас: пацієнт не може дістати нижніми зубами до верхньої губи - прогноз проблем у дихальних шляхах – значний [3].

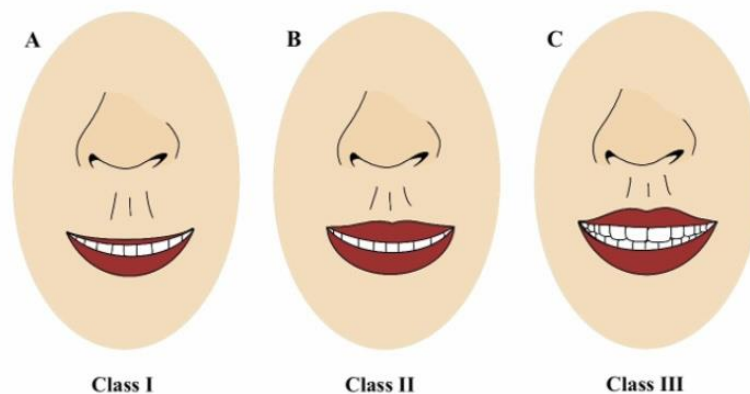

Рис. 3. Тест на прикушування верхньої губи [3].

Тироментальна відстань - тест Patil (рис. 4.): відстань, що вимірюється при повністю розігнутій голові пацієнта, від щитоподібної вирізки до середини підборіддя (т. Me). У нормі у дорослих ця відстань становить 6,5 см та більше. Відстань менше 6 см асоціюється з потенційними складностями у верхніх дихальних шляхах [2].

Рис. 4. Методика виміру тироментальної відстані [3].

Висновки. Клінічні прогностичні тести складності дихальних шляхів, які включають шкалу Mallampati, тест на прикушування верхньої губи, оцінку довжини нижньої щелепи та тироментальну відстань, регулярно використовують у своїй клінічній діяльності анестезіологи. Використання та виконання цих тестів не потребує складного обладнання, є економічно ефективними та неінвазивними. Отже, вони можуть бути корисними лікарям-ортодонтам у їх професійній діяльності для оцінки стану верхніх дихальних шляхів пацієнтів і можуть бути включені до діагностичного протоколу.

Список літератури

1. Thribhuvan L., Saravanakumar M.S. (2022). Influence of mode of breathing on pharyngeal airway space and dento facial parameters in children: a short clinical study. *Bulletin of the National Research Centre*, 46, 111. <https://doi.org/10.1186/s42269-022-00802-3>
2. Choudhari S.M., Shrivastav S. (2021). Comparative evaluation of adenoids, upper airway, and tongue using “predictors of difficult airways” in Class II division 1 and division 2 cases with Class I cases: prospective in vivo observational study. *Journal of Indian Orthodontic Society*, 1–10. <https://doi.org/10.1177/0301574220963411>
3. Khan S.Z., Antony A.S., Gumpeni R., Talwar A. (2022). Predicting Difficult Intubation – What RTs Need to Know. *RTSleepWorld*, 01 July. <https://rtsleepworld.com/2022/07/01/predicting-difficult-intubation-what-the-rt-need-to-know/>

Щодо гармонійного та всебічного розвитку особистості за Моделлю Гармонії

Шпак Ольга Анатоліївна

Практичний психолог
КЗО «СЗШ №24» ДМР

Кожна людина рано чи пізно постає перед вибором шляхів та рольових проявів у своєму житті: стати багатогою чи щасливою в особистому житті; займатися соціальною реалізацією чи створювати сімейний затишок; вкладатися в кар'єрний розвиток чи духовний зріст; дбати про своїх дітей чи охопити піклуванням більшу кількість чужих, створюючи благодійні організації та дома сімейного типу; займатися розвитком та примноженням фінансової чи особистої гідності, й так надалі. Таких виборів протягом життя перед людиною постає чимало і стає очевидним, що головна наука яку повинна вивчати людина – це наука життя. Наука життя – це вчитися та вміти жити в рівновазі та балансі: духовного та матеріального, сімейного та соціального, особистого та того, що виводить людину за межі зони комфорту. Варто більш детально пізнавати себе, світ, та своє місце в цілому Всесвіті.

Зміни у Всесвіті та суспільстві відбуваються з великою швидкістю. Україна прийняла Національну програму розвитку освіти у XXI столітті. У Програмі зазначено: «в Україні має стверджуватися стратегія прискореного, випереджального розвитку освіти і науки, фізичних, інтелектуальних, моральних та сутнісних сил особистості, які забезпечують її самоствердження та самореалізацію» [1, 98]

Країна виводить в пріоритети розвиток особистісної цінності та становлення людини, розвиток та самореалізацію в усіх напрямках її життєдіяльності. Тому особливого значення набуває педагогічний акцент на необхідності формування всебічно розвиненої особистості, здатної свідомо спрямовувати особистісні сили та цінності на самореалізацію, що зумовлює актуальність наукових досліджень.

Питання гармонійного розвитку підіймаються науковцями та видатними людьми України. Василь Сухомлинський у своїй роботі “Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості” [2] ще у 1970 році зазначав необхідність всебічного розвитку.

В.Сухомлинський пише: «Я завжди підтримував ідею гармонійного розвитку людини, яка базується на думці, що людина має розвиватися у всіх аспектах свого життя - фізичному, розумовому та духовному. Я вважаю, що кожна людина має розвивати свої таланти та здібності у всіх цих аспектах, щоб стати повноцінним і гармонійним індивідом».

В.Сухомлинський говорить та акцентує на розвиток яскравих особистостей.

Проект Закону України “Про освіту” №3491-д від 04.04.2016 теж підкреслює цю думку: “Метою повної загальної середньої освіти є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе

громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності”.

Сучасні тенденції змінюються. Змінюються підходи до особистості та профілактики всіх аспектів її життєдіяльності. Акценти розставляються з урахуванням гармонійного розвитку особистості. З наданням їй можливості стати успішною в усіх напрямках. Не тільки в професійному, а і в особистому житті. Розвивати свою духовність для реалізації в соціальному житті. Привносити мудрість в повсякдення. Народжувати та створювати багатодітні сім'ї, як кажуть, без відрива від виробництва. Та допомагати своїм дітям змалечку втілювати у своєму образі та житті – гармонію.

На даному етапі розвитку суспільства стало важливо, щоб особистість мала в своєму арсеналі наступні вміння:

1. Свідома поведінка в повсякденних та в ризикованих ситуаціях.
2. Відповідальне ставлення до власного здоров'я та відпрацювання навичок здорового образу життя.
3. Приймання превентивних мір до запобігання можливих ризиків та небезпек для життя.
4. Відчувати час та йти в ногу з ним.
5. Генерувати високоякісні ідеї, які змінюють життя оточуючих на краще.
6. Формувати священне партнерство з однодумцями та примножувати поняття «Легке життя» не тільки для себе, але й для оточуючих.

Малюнок 1 – Модель Гармонії

Ідею всебічного, гармонійного та розвитку яскравих особистостей всеціло розкриває авторська Модель Гармонії.

Автором запропонована програма гармонійного та всебічного розвитку особистості за авторською Моделлю Гармонії (мал.1).

Мета розробленої психологічної програми розподіляється на 7 аспектів особистості та 7 сфер її життєдіяльності:

- ✓ здоров'я – укріплювати в людині поняття «здоровий образ життя», її фізичний стан та попереджати виникнення психосоматичних захворювань;
- ✓ кар'єра – визначити професійну направленість, кваліфікаційний тип дитини та розвивати основні якості професіоналу високого рівня (комунікативність, тайм-менеджмент, вміння працювати в команді),
- ✓ сім'я – розвивати вміння знаходити однодумців та працювати з ними, налагоджувати батьківсько-дитинні відносини,
- ✓ знання – поширювати якості самопізнання, пізнання себе, світу, та знаходження свого місця в цілому Всесвіті,
- ✓ діти – вчити дітей встановлювати відносини з молодшими – старшими – рівними, розвивати в них здатність нести відповідальність за їх розвиток,
- ✓ гідність - попереджати та корегувати проблеми, труднощі, шкідливі звички, негативні емоційні стани, вчити усувати відхилення у психофізичному та інтелектуальному розвитку і поведінці, долати різні форми девіантної поведінки, адаптуватися до умов навчання і життєдіяльності тощо,
- ✓ мудрість – розвивати в дитині вміння робити висновки зі своїх вчинків та на їх основі вносити корективи в свої подальші дії для планомірного розвитку особистості.

Програма розрахована на педагогічних працівників, батьків, учнів школи та членів родин учасників АТО\ООС, внутрішньо переміщених осіб.

Програма у 2019 році приймала участь у Всеукраїнському конкурсі авторських програм практичних психологів і соціальних педагогів «Нові технології у новій школі». Номінація: Корекційно-розвиткові програми та посіла одне з провідних місць у міському відборі.

Для участі у конкурсі був запропонований варіант програми, що складається з десяти занять тривалістю від 40 хвилин (залежно від віку та потреб учасників програми).

В теперішній час програма може бути підлаштована під будь-які потреби. Кожне заняття має свою структуру та розкриває зміст ключових понять відносно тієї чи іншої сфери життєдіяльності людини, що входить до авторської Моделі Гармонії. Крім того, в кожному занятті присутня практична частина, де представлені доступні вправи та методики для формування практичних навичок діяти в стані гармонійного світогляду та способи саморегуляції власним емоційним станом.

Кожна вікова категорія яка стикається з програмою, робить сім основних кроків, відповідно зі сферами в Моделі Гармонії, це сім занять основного блоку програми. Перша зустріч – введення в програму, заняття, на якому учасники проходять повне коло по Моделі Гармонії та знайомляться з точкою свого старту на даному етапі свого життя.

Доречі, психологічний тренінг, який наданий для першого дня даної програми, під назвою «Мій світ...» 17.12.2008 року приймав участь та був проведений з дітьми 11-В класу СШ №35, в рамках міського конкурсу «Вчитель року – 2008» в номінації «Психологія». Дана робота стала лауреатом обласного конкурсу та отримала срібну медаль в міському конкурсі.

Передостання, дев'ята зустріч – гармонізуюча. Протягом заняття учасники виконують завдання з усіх сфер своєї життєдіяльності з урахуванням балансів. Десята зустріч - підсумкова. Учасники знову проходять повне коло по Моделі Гармонії та визначають місце свого знаходження на карті свого Життя на цьому етапі. Оцінюють шлях, який вони пройшли в даній програмі та на цьому етапі життя.

Кожна вікова категорія учасників в процесі участі у програмі, отримує свій перелік завдань, котрі повинна виконати. Вправи відповідають віковому, психологічному та фізіологічному рівню учасників.

Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа» розкриває обґрунтування необхідних змін наступним чином.

«За експертними оцінками, найбільш успішними на ринку праці в найближчій перспективі будуть фахівці, які вміють навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі та володіти іншими сучасними вміннями. Але українська школа не готує до цього.

Українська школа не готує до успішної самореалізації в житті. Український школяр отримує в школі здебільшого суму знань. Потрібна докорінна реформа».

Далі наголошено:

«Учителі використовують переважно застарілі дидактичні засоби. Збільшується цифровий розрив між учителем і учнем. Багато педагогів ще не вміє досліджувати проблеми за допомогою сучасних засобів, працювати з великими масивами даних, робити і презентувати висновки, спільно працювати онлайн у навчальних, соціальних та наукових проектах тощо».

Мета нової школи та запропонованої автором програми гармонійного розвитку особистості:

«Потрібна докорінна реформа, що зупинить негативні тенденції, перетворить українську школу на важіль соціальної рівності та згуртованості, економічного розвитку і конкурентоспроможності України.

Центральне місце в системі освіти належить середній школі. На відміну від університету, в школі ще можна вирівняти дисбаланс у розвитку дітей. Світогляд закладається саме в сім'ї та школі. У школі формується особистість, її громадянська позиція та моральні якості. Тут вирішується, чи людина захоче і чи зможе навчатися впродовж життя».

Додам також, що здебільш саме в школі вирішується чи зможе людина навчатися протягом життя та чому вона буде навчатися. У цьому випадку слід враховувати як сенси, які людина вкладає в свої дії, та які якості своєї особистості вона буде укріплювати для якісної подорожі на шляху свого успіху в усіх сферах свого життя.

Метою нової школи нове суспільство ставить – виховання та навчання нової людини, яка вміє співпрацювати та досягати найвищої мети як на одинці, так і в колективі однодумців.

Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа» говорять, що потужну державу і конкурентну економіку забезпечить

згуртована спільнота творчих людей, відповідальних громадян, активних і підприємливих. Саме таких повинна готувати середня школа України.

Авторська психологічна програма «Квітка з семи кольорів» (програма гармонійного розвитку особистості та її життя) досягає цієї мети.

Багатоаспектність програми (поєднання різних напрямків профілактичної роботи) простежується через:

- ✓ соціальний аспект - формування моральних і етичних цінностей, що визначають вибір здорового способу життя, негативного ставлення до вживання алкоголю і наркотичних речовин;
- ✓ сімейний аспект – формування власного портфоліо особистості та вміння робити оточуючих однодумцями;
- ✓ психологічний аспект - формування адекватної самооцінки, освоєння навичок «бути успішним», самостійно приймати рішення і нести за них відповідальність, перш за все, перед самим собою;
- ✓ освітній аспект - формування системи уявлення про негативні наслідки життя в саморуйнівних програмах;
- ✓ духовний аспект – формування навичок ЛюбоТворчого відношення до життя та толерантного сприйняття усіх релігій.

Актуальність даної роботи було зазначено в Концептуальних засадах реформування середньої школи «Нова українська школа», які наведені вище. А також, актуальність визначена Всесвітньою організацією здоров'я (ВОЗ). ВОЗ розкриває поняття здоров'я, як стан повного благополуччя в усіх сферах життєдіяльності людини (фізичне, психічне, соціальне, духовне). Отже, формування програми розвитку та навчання особистості згідно авторської Моделі Гармонії та психологічної програми «Квітка з семи кольорів» (програма гармонійного розвитку особистості та її життя) є актуальною для сучасної школи, так як допомагає людині встановлювати одночасно всі види балансів.

Україна розставляє свої національні пріоритети гуманітарного розвитку з орієнтацією на формування сучасної конкурентоспроможної нації.

Концепція сталого розвитку України на період до 2030 року зазначає проблеми, на розв'язання яких вона спрямована. Першою виділено «формування нової якості життя Українського народу шляхом створення умов для всебічного гармонійного розвитку людини, реалізації нею всіх своїх професійних можливостей, досягнення високих соціальних стандартів, впровадження пріоритетів здорового способу життя, гармонізації людського і природного середовища, збереження та зміцнення здоров'я громадян України, підтримки сім'ї та сприяння народжуваності».

Авторська психологічна програма «Квітка з семи кольорів» (програма гармонійного розвитку особистості та її життя) досягає цієї мети:

- ✓ вона допомагає зберегти та зміцнити здоров'я громадян України,
- ✓ впровадити пріоритети здорового способу життя,
- ✓ зростити націю до високих соціальних стандартів та ін.

Така технологія не є поширеною в Україні, тому має викликати певний інтерес педагогічної спільноти. У даній програмі надано теоретичне обґрунтування поставленої проблеми та запропоновано авторські практичні

доробки з досвіду роботи за цією Моделлю в закладі загальної середньої освіти, що можуть стати корисними при організації роботи практичного психолога, заступника директора з виховної роботи та класних керівників під час превентивного виховання.

Список використаних джерел:

1. Національна доктрина розвитку освіти у ХХІ столітті. // Кремень В. Г. Освіта і наука України: шляхи модернізації (Факти, роздуми, перспективи). – К., Грамота, 2003. – 216 с.
2. Сухомлинський В. О. Проблеми виховання всебічно розвинутої особистості // Вибрані твори в 5-т. – Т. V. – К.: Рад. школа, 1976. – 205 с.

Performing topography and geodesic work using satellite geodesic technologies

Ganiyeva Sachli Abdulkhag

Department of Geomatics Baku city, A. Sultanova 11
Azerbaijan Architecture and Construction University

In recent years, advances in computer technology have led to the improvement of geodetic measuring instruments, increased measurement accuracy, and the creation of new measuring instruments. Examples of new tools include GNSS receivers, laser and digital levels, 3D scanners and electronic total stations. With the use of these tools, it was possible to perform topographical-geodetic measurement works performed with classical tools in a shorter time and with high accuracy.

Key words: Satellite technologies, GNSS receivers, GPS measurements, geodetic work

Introduction. As it is known, the geodetic work performed during the construction of underground communications includes the transfer of projects in kind and implementation planning. The transfer of projects to nature is carried out based on the points of existing geodetic networks. Reference networks using GNSS devices are compressed in a short time. The coordinates of the reference grids are optionally obtained directly in the field or by post-processing. At this time, there is no need for manual writing and calculation operations. This ensures the accuracy of the results obtained in a shorter time. With the help of GNSS detectors, it is possible to calculate the coordinates of the points in the desired weather conditions at any time of the day. By using GNSS receivers, it is possible to calculate the coordinates of the points at any time of the day, in all weather conditions. This method is also very convenient for reasons in terms of economic. Thus, if at least one instrument operator and one assistant are needed when carrying out measurements with other geodetic instruments, the need for an assistant working with GNSS receivers is eliminated.

GPS measurements have many advantages over other methods for determining the coordinates of points. Among the advantages of this method of determining coordinates, the following are distinguished: fast results (sometimes even in real time), ability to operate in difficult meteorological conditions (depends on the specific model of the satellite system used), it allows calculation with a large distance between the specified points and without the view between the points.

There are also disadvantages related to the deterioration of the quality of results when working under high-voltage power lines, near sources of strong electromagnetic radiation, with significantly limited visibility of the sky[1].

Topographic planning is carried out using tacheometric methods or GNSS satellite technologies. All work is done in conventional, local or state coordinate system. Topographic-geodetic works are carried out on a scale of 1:200, 1:500, 1:1000, 1:2000, 1:5000 or 1:10000.

Modern methods of topographical and geodetic work are currently impossible without the use of satellite positioning systems. Examples of these are the American GPS system (NAVSTAR) and the Russian GLONASS system [3,5]. They are based on the use of satellites of the Earth (SSP) as coordinate carriers. These satellite systems are widely used in all kinds of geodetic works. Locating points on the earth's surface using satellite technology has greatly increased the productivity of topographic and geodetic surveys. While maintaining the high accuracy of geodetic work, increasing labor productivity, as well as reducing the cost of work, the simplicity and speed of measurements are achieved, regardless of weather conditions and time of day.

Projects for conducting situational and relief surveys using satellite technology are intended for topographic and geodetic practice, when the work using this technology is profitable and technically and economically feasible.

Adətən peyk texnologiyasından istifadə edərək sahə araşdırması kifayət qədər açıq sahələr üçün istifadə olunur. Before starting the project work, the question of the technical feasibility of satellite observations to obtain the relief and topography of a certain object is decided by examining the map. During this work, natural and artificially created objects that prevent the passage of radio signals from satellites are detected in the area, and at the same time, the technical feasibility of satellite observations is determined [2].

During the project work, it is necessary to fulfill the general project requirements in accordance with a number of the following requirements related to the use of satellite technology:

1. Determine the type of satellite technology and operational characteristics to be used for the job;
2. Göstərilən çəkiliş miqyasına və relyefin yüksəkliyinə uyğun olaraq bağlantının yerinə yetirilməsi üçün peyk metodunu (yəni çəkiliş nəticələrini koordinat sisteminə və geodeziya bazasının nöqtələrinin yüksəkliklərinə gətirmək üçün lazım olan məlumatları əldə etmək) və bağlantı üsulunu seçmək;
3. Choosing a satellite positioning method to map the terrain and terrain;
4. Selection of geodetic base points for reference based on topographical and geodetic data of the work object;
5. Develop a program of territorial work related to the points of the geodetic base;
6. Prepare a work program of terrain works on relief drawing and topography of the object;
7. Clarification of territorial work programs;
8. Tool and staff training schedule for working in the area;
9. Planning the calculation work of the observation results.

According to the range and date, the surveying methods provide the possibility of repairing the survey on the basis of geodesy and leveling. Accordingly, it eliminates the need to create and use geodesy consolidation networks in planning with these methods. The points of the state geodetic and level network can be used as the installation points of the base station when justifying and densifying the planning, planning the relief and the territory.

The geodetic reference used as a link to obtain a plan of the terrain and terrain must meet the requirements for the unhindered transmission of radio signals.

For connection (at least 4 points with known balanced coordinates and at least 5 points with known heights) as reference points, all geodetic reference points located inside the object and closest to the object outside it should be used [4].

When drawing up a plan basis for the plan of a selected area at a certain height of the relief, it is necessary to choose satellite positioning methods (static, quick static or re-collection).

Tədqiqat ərazisində 1: 5000 miqyasında bir araşdırma aparılmışdır. Therefore, recommendations on the application of different plan scales and cutting heights were used for the development of plan base and satellite determination methods.

Table 2.1.

Application of plan scales and cutting height

Plan scale; The height of the relief	The basis of the plan		Elevation planning or elevation basis	
	The method of development of the plan base using satellite technology	Satellite method	The method of development of the plan base using satellite technology	Satellite method
1:5000; 1 m	Determination of elevations of points	Quick static	Network order	Quick static

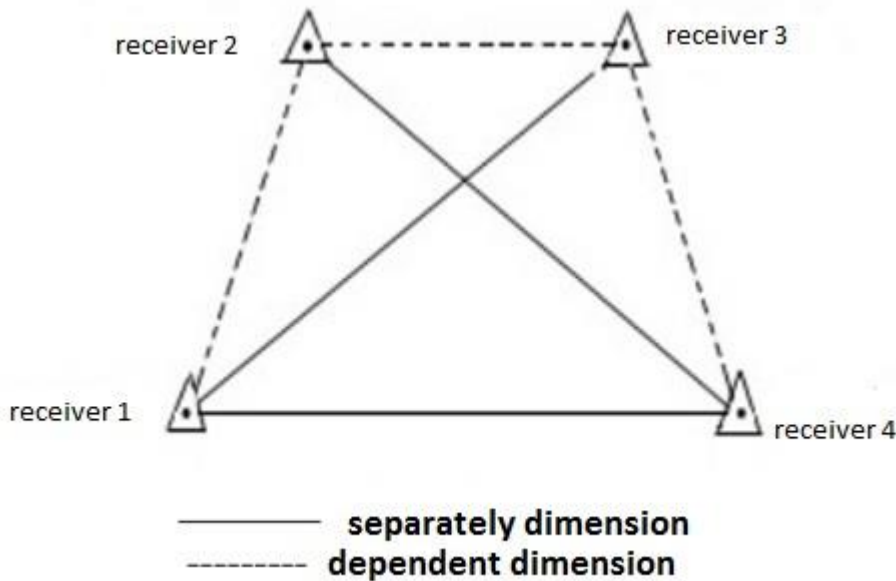
When using satellite technology, a list of the area's work plan should be provided in advance for the development of the plan basis. The area work plan should include the following information:

- Business object name.
- The type of plan base development (elevation planning or elevation base).
- The scale of the design of the planning works and the cutting height of the relief.
- List of tools and software used.
- Applied methods of satellite technologies.
- Methods of planned satellite measurements and the use of reception time results for the number of different satellites.
- Results of satellite observation data registration interval for application of satellite positioning methods.
- Instruction on field work using methods of satellite technologies at the object, including:
 1. numbers of stages
 2. numbers of receivers used at different points of the geodetic base or plan base for reception, indicating the names of these points and noting the number of receivers considered as base stations in phases
 3. satellite positioning methods used to perform the various stages.

If the use of more than 2 receivers is planned in the area and it is planned in stages including observations at 3 or more points, such lines for each stage should be defined as independently defined lines when drawing up the area work program.

As an example, Figure 1 shows a scheme reflecting the independent projection of 3 lines at 4 points seen from one stage. For the independent determination of lines 1-3, 1-4, 2-4, it is necessary to make another stage at these points.

As can be seen from the picture, the broken line does not cut itself and does not close at the joining points of the lines [6].

Picture 1. Scheme showing the independent design of 3 lines at 4 points carried out in one stage.

It is recommended to use Stop-go (stop-go) kinematic method in satellite technologies to carry out terrain and area planning in production. The use of any geodetic reference points, such as reference points for terrain and site planning, such as base station installation points, should be designed so that distances to mobile station locations during operation are minimized. In this case, using a map of the territory, it is necessary to divide the territory into parts designated in the form corresponding to certain points of the geodetic reference.

During planning, taking into account the character points of the area, it is necessary to ensure that the cutting height of the relief is 1 m, the planning scale is 1:5000, and the distance between the points is 80 meters.

The result. Currently, there are enough methods to achieve the accuracy results required when planning and designing. One of the main factors for this is the availability of modern tools that facilitate all geodetic work. A big advantage is the ability to use satellite geodetic technology. Fast provision of results during topographic and geodetic work using GPS receivers, determination of coordinates at any time of the day and under any conditions, calculation at a large distance between the base and inaccessible points.

Conducting survey work by satellite methods, relief and area planning, almost eliminates the need for the creation and use of geodetic networks, survey justification, except when it is not practical to use the points of the state geodetic and level network as a base station for organizational reasons.

In these conditions, geodetic work was carried out using satellite GPS receivers.

Thus, according to the results of the works, it can be noted that a reference geodetic network consisting of eight points of the distribution base was established using satellite systems in the private sector.

Literature

1. В.В. Глушков. Космическая геодезия: методы и перспективы развития – М.: Изд. МИИГАиК 2002
2. В.И.Крылов. «Космическая геодезия» Москва. МИИГАиК. 2002
3. Бородко А.В., Ефимов Г.Н. О реконструкции геодезических сетей городов Московской области//Геодезия и картография. - 2002. - № 6. - С. 26-29.
4. Milan Bursa, Jan Kostecky. Space geodesy and space geodynamics. Prague: Ministry of Defence. England. 1999
5. Leick A. GPS Satellite Surveying (Second Edition)//A Wiley-Interscience Publication, New York, 1994. - 560 p.
6. Seeber G. Satellite Geodesy. Foundations, Methods and Applications// Walter de Gruyter, Berlin, 1993. - 531 p.

Proceedings of the XIX International Scientific and Practical Conference
Problems of philosophy of science and philosophy of education in their historical
aspects
Dublin, Ireland
May 08 – 09, 2023

This collection is a set of abstracts of an international conference in which researchers in various fields took part. The materials are presented in the interpretation of the authors and are protected by copyright in accordance with the terms of the license Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0 International License. Anyone can use these works in their research with the obligatory indication of authorship.

We recommend using the following quote:

Ganiyeva S.A. (2023). Performing topography and geodesic work using satellite geodesic technologies. Proceedings of the XIX International Scientific and Practical Conference : Problems of philosophy of science and philosophy of education in their historical aspects. Dublin, Ireland, May 08 – 09. Pp. 22-26 URL: <https://intersci.eu/events/problems-of-philosophy-of-science-and-philosophy-of-education-in-their-historical-aspects/>

All materials were examined for formal features (formatting, language style, citations and references).

The editorial office did not always agree with the position of authors.

Contacts of the editorial office:

«InterSci»

E-mail: info@intersci.eu

URL: <https://intersci.eu>